

Minister Sprawiedliwości

DLPK-I.053.1.2024

Warszawa, 29 lutego 2024 r.

Pan

dr hab. Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na pismo Pana Rzecznika z dnia 22 stycznia 2024 r. (znak II.510.1292.2015.MM), przedstawiające problematykę związaną z praktyką stosowania oraz przedłużania przez sądy najbardziej dolegliwego środka zapobiegawczego, jakim jest tymczasowe aresztowanie oraz zawierające w tym zakresie postulaty legislacyjne zmiany art. 258 § 2 k.p.k. i art. 263 § 7 k.p.k., uprzejmie informuję, że przedmiotowe postulaty zostaną rozpatrzone w toku prowadzonych w Ministerstwie Sprawiedliwości prac legislacyjnych zmierzających do nowelizacji Kodeksu postępowania karnego.

Powyższe wynika z faktu, że Ministerstwo Sprawiedliwości dostrzega konieczność zmian przedmiotowym zakresie. Znane są bowiem liczne raporty i opracowania wskazujące na próby nadużywania tego środka zapobiegawczego.

Dodatkowo do tych z nich wskazanych w piśmie Pana Rzecznika, warto nadmienić, że – jak wynika np. z danych Związku Przedsiębiorców i Pracodawców – w 2022 r. sądy uwzględniły 87% wniosków o areszt tymczasowy, w porównaniu do 2016 r. średnia liczba osób tymczasowo aresztowanych jest aż o 60% większa (akceptacja zaś wniosków o przedłużenie tymczasowego aresztowania wynosi 95%). W postępowaniu odwoławczym w 2021 r. uwzględniono zaledwie 3,59% zażaleń na orzeczenia sądów rejonowych i 0,05%

sądów okręgowych. Osób tymczasowo aresztowanych w postępowaniu przygotowawczym powyżej dwóch lat w 2014 r. były dwie; w 2022 r. - 51¹.

Nadto dnia 17 lipca 2019 r. Trybunał Konstytucyjny wydał postanowienie sygnalizacyjne (sygn. S 3/19) zwracające uwagę na przepisy dotyczące tymczasowego aresztowania, które powodują problemy w systemie prawa. W ocenie Trybunału Konstytucyjnego art. 258 § 2 k.p.k. (podstawa stosowania aresztu wyłącznie w oparciu o surowość grożącej lub wymierzonej kary) oraz art. 263 § 7 k.p.k. (brak precyzyjnych przesłanek przedłużenia aresztowania po orzeczeniu sądu I instancji) powodują w tym systemie niespójności.

Wreszcie Komitet ONZ przeciwko torturom (CAT) wskazał w uwagach dotyczących Polski z 2019 r. na nadużywanie aresztowania i brak górnej granicy okresu jego stosowania.

Wstępne analizy prowadzone przez Ministerstwo Sprawiedliwości sugerują, że konieczne będą zmiany legislacyjne, które jasno określałyby warunki dla przedłużenia aresztowania oraz wyeliminowałyby surowość kary jako samoistną przesłankę jego stosowania. Rozważana jest również zmiana art. 259 § 3 k.p.k., który obecnie wskazuje, że aresztowania nie stosuje się, jeśli zarzucane przestępstwo jest zagrożone karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą roku. Tymczasem wobec postępującego zaostrzania prawa karnego, wyjątek ten znajduje coraz węższe zastosowanie.

Reasumując pragnę podkreślić, że już teraz w Ministerstwie Sprawiedliwości trwają prace koncepcyjne w zakresie zmian dotyczących tymczasowego aresztowania.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości

Arkadiusz Myrcha

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

¹ Memorandum ZPP ; <https://zpp.net.pl/memorandum-zpp-trzeba-skonczyz-z-patologicznym-naduzywaniem-instytucji-tymczasowego-aresztowania/> ; Raport ZPP: nadużywanie tymczasowego aresztowania, https://zpp.net.pl/wp-content/uploads/2021/06/24.06.2021-Raport-ZPP_Naduzywanie-tymczasowego-aresztowania.pdf [dostęp: 21 lutego 2024 r.].